

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Освітня програма	32992 Початкова освіта. Інклюзивна освіта
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	013 Початкова освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32992
Назва ОП	Початкова освіта. Інклюзивна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Мартинчук Олена Валеріївна, Орехова Валентина Володимирівна, Гергуль Світлана Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	05.10.2020 р. – 07.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://bit.ly/37oP49r>

Програма візиту експертної групи <https://bit.ly/3odkwwgK>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загалом ОП «Початкова освіта. Інклюзивна освіта» є успішною з погляду попиту на її випускників та очікувань здобувачів, відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми, а наявні слабкі сторони та певні недоліки можуть бути усунені у процесі її перегляду та оновлення. ОП знаходиться у відкритому доступі, є актуальною, враховує сучасні тенденції розвитку освіти, вимоги ринку праці, інтереси стейкхолдерів, побажання роботодавців, напрями розвитку спеціальності та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Структура та зміст ОП є логічними і послідовними та відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту». Форми та методи навчання та викладання за даною ОП відповідають сучасним вимогам вищої освіти, викладання відбувається на основі студентоцентрованого та практико-орієнтованого підходів. Наявні відповідні документи, що визначають відповідні процедури системи забезпечення якості освітньої діяльності, а саме: контрольні заходи, оцінювання здобувачів, академічна доброчесність тощо. Освітнє середовище та матеріально-технічні ресурси, зокрема Педагогічна лабораторія початкової школи, Центр корекційно-розвивальних технологій, студентська наукова лабораторія «Екологічна освіта для сталого розвитку», Лабораторія психофізіологічних досліджень, Лабораторія соціокультурного розвитку дитини дозволяють задовольнити освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти. Експертна група отримала позитивні враження від процедури акредитації та з'ясувала, що зміст освітньо-професійної програми та її реалізація відповідає кожному критерію акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильною стороною ОП є швидке реагування розробників на очікування стейкхолдерів і тенденції розвитку ринку праці. Керівництво ЗВО, академічна спільнота, причетна до реалізації ОП, студенти, а також зовнішні стейкхолдери працюють як єдина команда, яка свідомо та відповідально ставиться до якості освітнього процесу. Усі процеси в ЗВО під час реалізації ОП здійснюються прозоро й публічно. Також ЕГ відзначає: 1) Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, здобувачів вищої освіти та тенденцій розвитку спеціальності та регіонального контексту, що засвідчують на національному рівні потребу у фахівцях зі спеціальності 013 Початкова освіта, здатних до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. 2) ОП, нормативні та супровідні документи знаходяться у відкритому доступі. 3) Позитивно сприяє та забезпечує практико-орієнтоване навчання за ОП достатньо потужна матеріально-технічна база ЗВО (Педагогічна лабораторія початкової школи, Центр корекційно-розвивальних технологій, студентська наукова лабораторія «Екологічна освіта для сталого розвитку», Лабораторія психофізіологічних досліджень, Лабораторія соціокультурного розвитку дитини). 4) ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, а також залучає професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять на ОП. 5) На користь ОП є сучасна технологічна підтримка та організація роботи ЗВО, що відповідає вимогам часу: наявність розширеного сайту і окремих самостійних електронних платформ підрозділів; прозора організація дистанційної підтримки, безкоштовна доступність наукометричних баз, організація безкоштовної доступності до інтернету; організація бази вакансій на соціальній платформі Facebook, сторінки студактиву у соціальних мережах.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони ОП: якість підготовки силабусів та рнп; низька академічна мобільність студентів, їх участь у неформальній освіті; систематичність оновлення ОП за участю усіх стейкхолдерів; зміст ОК, спрямованих на формування компетентності у сфері ІН; практична підготовка магістрів; співпраця з науковими установами України та зарубіжжя пед. та інклюзивного профілю. Рекомендовано: 1) Підсилити моніторинг якості підготовки рнп, силабусів на рівні: уніфікації форми; оновлення змісту навчального матеріалу відповідно до сучасних досягнень науки та практики у галузі ІО; чіткого визначення змісту завдань для самостійної роботи та критеріїв їх оцінювання; представлення чіткої та доступної для розуміння системи накопичення балів за різні види активностей упродовж вивчення ОК; затвердження та погодження гарантом ОП. 2) Сприяти академічній мобільності студентів; їх участі у: різноманітних тренінгах, навчальних програмах, у тому числі у межах впровадження НУШ, неформальній освіті. 3) Зробити систематичними зустрічі зі стейкхолдерами щодо оновлення ОП. Удосконалювати зміст ОК, спрямованих на формування компетентності у сфері ІН. Систематизувати взаємодію із випускниками ОП. 4) Посилити співпрацю з науковими установами країни та зарубіжжя пед. та інкл. профілю, брати участь у написанні проєктних та грантових заявок на дослідження у галузі спец. та ІО. 5) Збільшити обсяг практичної підготовки магістрів відповідно до п. 2.5 Концепції розвитку педагогічної освіти. Розглянути можливість проводити виробничу практику магістрів у 1 класі перші 2 тижні н. р. з метою отримання знань щодо організації перших днів перебування дитини у школі, здійснення разом із учителем оцінювання ООП учнів, спостереження за роботою команди міждисциплінарного супроводу, складанням ІПР. 6) НПП, які забезпечують ОК з ІО, проходити фахове стажування в установах та ЗВО, які спеціалізуються на підвищенні кваліфікації науково-педагогічних працівників у сфері ІО (Інституті спец. пед. і псих. ім. Миколи Ярмаченка НАПН України тощо). Підсилити групу забезпечення ОП фахівцями з галузі 016 Спеціальна освіта з метою удосконалення змістового наповнення ОК, спрямованих на формування компетентностей у сфері підтримки учнів з ООП у загальноосвітньому просторі. 7) Після затвердження Стандартів ВО зі спеціальності 013 Початкова освіта для першого (бак.) та другого (маг.) рівнів узгодити програму вступних випробувань з ПРН бакалавра з початкової освіти; врахувати у її змісті особливості самої ОП, ввівши теми з ІО. Враховуючи наявний профстандарт та проєкт нового профстандарту вчителя поч. кл., основні ідеї Концепції НУШ, фахова підготовка зі спеціальності 013 Початкова освіта має забезпечувати формування у сучасного вчителя поч. кл. компетентності у сфері підтримки в освітньому процесі усіх дітей. З метою збереження унікальності ОП рекомендовано ЗВО

розглянути можливість підготовки на II маг. рівні організаторів інклюзивного навчання, що узгоджується з компетентнісним описом цього кваліфікаційного рівня.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

На думку ЕК, у відомостях про самооцінювання відповідність цілей ОП місії ЗВО представлено не досить коректно, оскільки увагу зацентровано на забезпеченні здобувачам вищої освіти рівного доступу до якісної освіти без дискримінації за будь-якими ознаками ідентичності особистості та створенні відповідного інклюзивного середовища для здобувачів вищої освіти (при цьому під час зустрічі з гарантом з'ясовано, що серед здобувачів освіти, які навчаються за ОП, що акредитується, осіб з інвалідністю немає). ЕГ проаналізувала мету ОП, що полягає у підготовці висококваліфікованих компетентних учителів для початкових та інклюзивних класів із застосуванням особистісно-орієнтованого (дитиноцентрованого) підходів <https://bit.ly/3dpmMN9>, місію та стратегію ЗВО і дійшла висновку, що мета ОП загалом узгоджується з місією Університету, яка полягає у служінні гармонійному розвитку особистості і цінностям суспільства <https://bit.ly/34V7mfx>. Більш прицільний аналіз назви та мети ОП засвідчує недостатнє розуміння розробниками ОП сучасних підходів до підготовки фахівців з початкової освіти, які полягають у тому, що будь-який вчитель початкової школи має бути готовий до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Під час зустрічі з гарантом ОП з'ясовано, що унікальність ОП, на думку її розробників, полягає у забезпеченні практико-орієнтованої складової у підготовці фахівців, а також підготовці майбутніх вчителів до роботи в умовах інклюзивної освіти. Освітньо-професійні програми є у відкритому доступі на сайті: ОП, затверджена Вченою радою Університету (протокол № 12 від 02 квітня 2019 р.), розміщена за посиланням <https://bit.ly/3dpmMN9>; ОП, що акредитується, затверджена Вченою радою Університету (протокол № 14 від 28 травня 2020 р.) <https://bit.ly/3lJKqae>

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Здійснивши аналіз Відомостей про СО, ЕК дійшла висновку, що: у відомостях подано посилання на заходи щодо обговорення ОП, які не стосуються безпосередньо обговорення цілей ОП та ПРН <https://bit.ly/33VYuY6>, <https://bit.ly/2FsM7cw>; вебсторінка кафедри «Наукова діяльність» <https://bit.ly/2Ijm9ZW> не є презентативною щодо висвітлення потрібної інформації. Проте аналіз наукової і проєктної діяльності кафедри, безумовно, свідчить про активну участь викладачів кафедри у дослідженнях і проєктах, спрямованих на удосконалення підготовки вчителів поч. кл. Сумнівним щодо обговорення ОП є захід для вчителів поч. кл. м. Мелітополя «Co-working «Методичний кейс вчителя НУШ» <https://bit.ly/312SCKD>. Аналіз показав, що кафедра при його проведенні, не ставила собі за мету з'ясувати пропозиції до ОП від стейкхолдерів загалом, і цільовою аудиторією не була академічна спільнота. Аналіз ЕГ протоколів засідань кафедри доводить, що у процесі формування ПРН за ОП та визначення ОК, через які можливо їх формування, були враховані пропозиції здобувачів, роботодавців, науково-педагогічних працівників. Проте, зазначимо, що стейкхолдери, як правило, акцентували свою увагу на внесенні до ОП окремих ОК, а не на пропозиціях щодо формування певних компетентностей та ПРН. Аналіз Протоколу засідання кафедри ПО №12 від 07.03.19 засвідчив про створення експертної групи стейкхолдерів для формулювання цілей ОП «Початкова освіта. Інклюзивна освіта», що була затверджена Вченою радою Університету, Протокол №12 від 02.04.19. Обговорення ПРН та ОК, спрямованих на їх забезпечення, відбувалось під час засідань кафедри. У рішенні засідання кафедри (там само) зазначено про врахування отриманих пропозицій при формулюванні ПРН 4, ПРН 12, ПРН 15, при цьому самі ці пропозиції не описано. У процесі перегляду ОП враховано пропозиції стейкхолдерів про: перенесення ВК «Диференційоване викладання та стандартизоване оцінювання в інклюзивному класі» до ОК; перенесення ОК «Організація освітнього інклюзивного середовища» з II на I семестр (Протокол зас. каф. №7 від 9.12.19); збільшення к-ті год. на проведення практичних занять, введення до циклу ВК навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства» (у НП 2019 р. наявна ВК-10 «Педагогіка партнерства» <https://bit.ly/3lGsDjZ>), внесення до змісту програми ОК «Технології інклюзивного навчання в початковій школі» тему «Здоров'язбережувальні технології для «особливих дітей», до змісту програми практики – завдання щодо формування проф. самовдосконалення та саморозвитку (Протокол зас. каф. № 17 від 20.05.20). У процесі відеоконференції з представниками роботодавців ЕК встановила, що ЗВО тісно співпрацює із ними. ЕК роботодавці висловили конкретні пропозиції щодо покращення ОП (формування у майб. вч. фахових компетентностей щодо особливостей розвитку дітей з різними ООП, партнерської

взаємодії з командою супроводу дитини з ООП, у тому числі з асистентом вчителя тощо), наголосили, що при працевлаштуванні надають перевагу випускникам спеціальності 013 Поч. осв. цього ЗВО

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Враховуючи інформацію, наведену у відомостях про самооцінювання та знання релевантного контексту тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, можна стверджувати, що ОП загалом відповідає національному контексту. Це пов'язано з імплементацією Закону України «Про освіту» 2017 р., статті 20 «Інклюзивне навчання», відповідно до якої «Заклади освіти за потреби утворюють інклюзивні групи і класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами. У разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків така група або клас утворюється в обов'язковому порядку». Аналіз статистичних даних МОН України свідчить про постійне збільшення інклюзивних класів та дітей з ООП в ЗЗСО. Крім того, відповідно до міжнародних та вітчизняних тенденцій у сфері підготовки вчителів увага акцентується на формуванні таких компетентностей, як цінування різноманітності учнів, підтримка всіх учнів, співпраця та робота в команді, особистісний і професійний розвиток <https://bit.ly/3749UuC>. У проєкті професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів ЗЗСО», «Вчитель ЗЗСО» визначено як фахову інклюзивну компетентність – здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів <https://bit.ly/3lEYcuu>. Цілі освітньої програми та ПРН враховують регіональний контекст, оскільки Запорізька область стала пілотною в Україні з впровадження інклюзивної освіти на інституційному рівні і наразі активно впроваджує інклюзивне навчання. Під час акредитаційної експертизи гарант ОП зазначила, що під час розроблення ОП, що акредитується, було проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід з підготовки вчителів початкових класів. За запитом ЕГ гарантом ОП були надані відомості щодо врахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм у процесі розроблення ОП «Початкова освіта. Інклюзивна освіта», які представлено у Додатку 1 до звіту «Досвід університетів». На думку ЕГ, надані матеріали щодо врахування досвіду українських ЗВО свідчать про використання загальноновизнаних підходів до підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні в умовах імплементації ст. 20 «Інклюзивне навчання» Закону України «Про освіту», зокрема: володіння інноваційними технологіями, здатність до організації освітнього процесу з використанням сучасних методик та технологій інклюзивної освіти, здатність до організації інклюзивного освітнього середовища. Зарубіжний досвід (College of education by University of Florida) враховано у вибіркових компонентах, які не забезпечують ПРН за ОП, що акредитується

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта відсутній. Найвищий професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», Наказ Міністерства соціальної політики України № 1143 від 10.08.2018 р. <https://bit.ly/3nNZghJ>. На сайті МОН України представлено проєкт профстандарту за професіями «Вчитель початкових класів ЗЗСО», «Вчитель ЗЗСО» <https://bit.ly/33U6qsP>. Професійні компетентності вчителя початкових класів, представлені у професійному стандарті, узгоджуються з професійними компетентностями, визначеними в ОП, що акредитується. Аналіз ПРН дав змогу ЕГ дійти висновку, що ПРН повністю відповідають дескрипторам «уміння» та «комунікація» і частково відповідають дескрипторам «знання» та «відповідальність і автономія». Зокрема, з дескриптором «знання» узгоджується знання інноваційних технологій у професійній освіті, новітніх освітніх технологій, сучасних педагогічних технологій при підготовці і проведенні уроків у початковій школі, у т.ч. в інклюзивному класі, сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках у початкових класах, програмного забезпечення і сучасних технічних засобів навчання; однак у ПРН не представлено концептуальні, методологічні знання та критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань з початкової та інклюзивної освіти. Дескриптор «комунікація і відповідальність» узгоджується з ПРН17, що передбачає управління робочим процесом з організації освітнього процесу з використанням сучасних методик та педагогічних технологій інклюзивної освіти, що, безумовно, є складним та потребує нових стратегічних підходів; однак, в ОП серед ПРН не представлено опис відповідальності за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів, здатності продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, здобувачів вищої освіти та тенденцій розвитку спеціальності та регіонального контексту, що засвідчують на національному

рівні потребу у фахівця з спеціальності 013 Початкова освіта, здатних до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Аналіз відомостей про самооцінювання та результатів зустрічей з різними групами стейкхолдерів засвідчив, що у процесі розроблення та перегляду ОП пропозиції стейкхолдерів стосувались переважно введення та зміни певних ОК, а не формування цілей, компетентностей та ПРН. Розробники ОП не достатньо уваги приділили вивченню вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо компетентнісного змісту підготовки вчителів початкових класів, змісту аналогічних освітніх програм. В ОП серед ПРН недостатньо представлені дескриптори «знання» та «відповідальність і автономія». Враховуючи наявний професійний стандарт та проект нового профстандарту вчителя початкових класів, основні ідеї Концепції Нової української школи, фахова підготовка майбутнього фахівця зі спеціальності 013 Початкова освіта має забезпечувати формування у сучасного вчителя початкових класів компетентності у сфері підтримки в освітньому процесі усіх дітей. Тому ЕГ з метою збереження унікальності ОП рекомендує ЗВО розглянути можливість підготовки на другому магістерському рівні організаторів інклюзивного навчання, що узгоджується з компетентнісним описом цього кваліфікаційного рівня. Також рекомендовано: чітко обґрунтувати унікальність ОП; удосконалити ОП на основі врахування зарубіжного досвіду, напрацьованого Європейським агентством з особливих потреб та інклюзивної освіти у межах проекту «Навчання учителів для інклюзії» / «Teacher Education for Inclusion» (2009-2012 р.р.) з вивчення основних компетентностей педагогів, необхідних для інклюзивного суспільства у школі XXI століття <https://www.european-agency.org/projects/te4i> ; <https://nus.org.ua/articles/profil-inklyuzyvnyh-uchyteliv-shho-vony-mayut-znaty-ta-vmity/> ; при перегляді ОП привести у відповідність визначені компетентності та ПРН дескрипторам НРК відповідно до 7 рівня Національної рамки кваліфікацій; розширити дієву комунікацію з усіма стейкхолдерами з метою удосконалення ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за критеріями 1.1, 1.3; достатній рівень узгодженості за критерієм 1.2. Наявні недоліки за критерієм 1.4 можуть бути виправлені під час перегляду ОП, який буде зумовлений затвердженням стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта. Також при перегляді ОП її розробники матимуть змогу покращити комунікацію з усіма стейкхолдерами та врахувати міжнародні підходи до підготовки вчителів інклюзивних класів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП затверджена Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (Протокол № 12 від 02 квітня 2019 р.), вперше введена в дію з 01.09.2019 року, (Наказ № 12/06-05 від 3 квітня 2019 р.) <https://bit.ly/3luo2Vm> , потім була оновлена відповідно до врахування побажань стейкхолдерів: роботодавців, здобувачів ВО, НПП. (рішення Вченої ради від 28.05.2020 р., протокол № 17) . <https://bit.ly/3lxHH3r> . Перший випуск здобувачів вищої освіти за цією ОП буде у грудні 2020 р. ОП складена у відповідності до Положення про освітні програми ЗВО (<https://bit.ly/2GyIDVY>). Її обсяг становить 90 кредитів ЄКТС, із яких обов'язкові ОК - 66 кредитів ЄКТС (1980 год), цикл вибіркових навчальних дисциплін - 24 кредити ЄКТС (720 год), що загалом відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту». Аналіз навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3ju5r6U>) також дає підстави стверджувати про відповідність освітньої програми вимогам чинного законодавства. Стандарт вищої освіти спеціальності початкової освіти відсутній.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

На підставі аналізу внутрішніх документів ЗВО, ОП, навчального плану спеціальності, структурно-логічної схеми, матриці відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам ОП встановлено, що зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, логічно взаємопов'язані та загалом дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Під час аналізу Таблиці 1 та у процесі перегляду (відеоконференція Zoom) встановлено достатність матеріально-технічного та інформаційного забезпечення кожного освітнього компоненту.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області «Початкова освіта», що відображено у ЗК, ФК та ПРН 1, 3, 8, 10, 15. ОК, спрямовані на забезпечення ПРН із ПО: 7, 8, 9, 10, 5. Також зміст ОП відповідає предметній області «Інклюзивна освіта». Серед ПРН, які безпосередньо спрямовані на формування компетентностей у сфері інклюзивного навчання, належать ПРН 4, 5, 12, 13, 14, 17. ОП та НП 2020 р. ОК, які спрямовані на забезпечення ПРН з ІО: 6, 13, 14, 15. ОК циклу проф. підготовки з ІО складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності загалом дозволяють досягти заявлених ПРН з ІО та забезпечити підготовку вчителя поч. кл., здатного до проф. діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Проте аналіз силабусів (РНП) показав, що зміст деяких ОК потребує суттєвого удосконалення задля забезпечення ПРН. Зокрема, це стосується ОК: «Психофізичний розвиток молодших школярів з ООП», який складається з 2 модулів, модуль 1 «Діти з особливими потребами в освітньому просторі», де на вивчення особливостей розвитку та освітніх потреб відведено дві теми (4 год. лекц., 4 год. практ., 16 год. ср), модуль 2 «Створення гармонійного розвивального інклюзивного середовища поч. шк.» фактично дублює назву та зміст ОК «Організація освітнього інклюзивного середовища» та зміст ОК «Технології інклюзивного навчання в початковій школі», пропонуючи для вивчення технології індивідуалізації навчання та командної взаємодії у процесі інклюзивного навчання. Аналіз змісту ОК «Організація освітнього інклюзивного середовища» дає змогу дійти висновку, що у змісті не достатньо представлено концепт «інклюзивне освітнє середовище», який визначається у Законі України «Про освіту» (2017) як сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. У змісті ОК не представлено або частково представлено такі загальновизнані підходи до організації ІОС, як універсальний дизайн, розумне пристосування, стратегія перетворення освітнього середовища «Класний менеджмент», ресурси організації ІОС: 1) предметно-просторові (розроблення та застосування засобів перетворення простору класної кімнати (фізичного простору); 2) організаційно-сміслові (система візуальних засобів); 3) Соціально-психологічні (встановлені соціальні ролі, позиція вчителя, його компетентність та особистісний потенціал, вміння працювати у команді з учнями, батьками, іншими педагогами). У змісті інших ОК фактично не забезпечено формування умінь використовувати знання з інклюзивних технологій під час вивчення освітніх галузей, не висвітлено достатньою мірою питання співпраці з асистентом вчителя, функціональні обов'язки асистента вчителя, взаємодія вчителя і асистента вчителя з батьками дитини з ООП. У силабусах використовується застаріла термінологія «вади зору», «вади слуху», «обмежені можливості розумового розвитку» або термінологія у межах медичної моделі, наприклад «критерії оцінювання учнів з порушеннями психофізичного розвитку»

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП забезпечує можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Частка вибіркового вибору дисциплін за вибором студента становить 26%. Механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» (протокол №1 від 28.08.2020 р.) <https://bit.ly/30MVJGD> та «Положенням про вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» (протокол №1 від 28.08.2020 р.) <https://bit.ly/2EWZUYs>. Процедура вибору чітка і зрозуміла: здобувачі ВО ознайомлюються із Каталогом вибіркового вибору дисциплін (є на сайті <https://bit.ly/2GMLOK5>), викладачі та директорат презентують курси, вибір дисциплін відбувається у I та II семестрі, директоратом інституту формуються групи для вивчення вибіркового вибору освітніх компонентів та готуються накази (надані ЕГ, наявні у кабінет АС). Під час відеоконференції зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського самоврядування ЕГ встановлено, що ними реалізовано на практиці можливість формування власної індивідуальної освітньої траєкторії

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку (ОК-16) здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. За навчальним планом <https://bit.ly/3dd8fEc> виробнича практика (педагогічна) обсягом 9 кредитів ЄКТС проходить у II семестрі, триває 6 тижнів. Відповідно до п. 2.5 Концепції розвитку педагогічної освіти «обсяг практичної підготовки має складати ... не менше 30 кредитів (включно з магістерським дослідженням) у межах обов'язкової частини магістерських програм (у

різних закладах освіти і різних класах (курсах))». У навчальному плані, ОП передбачені виробнича практика (педагогічна) практика (в обсязі 9 кредитів), атестація (дипломна робота та комплексний екзамен з основ інклюзивної освіти, обсяг 7 кредитів). Отже, обсяг практичної підготовки здобувачів ОП не в повній мірі узгоджується з державною політикою у сфері реформування загальної середньої освіти. Практика здійснюється відповідно до «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/30T5bIg> , укладання угод <https://cutt.ly/pgoeVly> щодо проходження студентами педагогічної практики підтверджено під час відеоконференції директором Центру професійної підготовки вчителів Мелітопольського міського методичного кабінету управління освіти Колісник Т.. Роботодавці (Грибачова М., Яценко Ол., Куркуріна Л.), на базі яких відбувається практика, також зазначили, що вони задоволені набутими практичними компетентностями здобувачів вищої освіти за ОП. Під час відеоконференції зі здобувачами вищої освіти було встановлено, що їхні інтереси стосовно практичної підготовки враховуються під час підсумкових конференцій, проводиться опитування щодо пропозиції та побажання стосовно організації практичної підготовки <https://cutt.ly/7gi5g4x> Результати анкетування щодо труднощів, організація роботи під час практики, її результативності обговорюються на засіданнях кафедри початкової освіти

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок повною мірою набувається в межах викладання освітніх компонентів як нормативної (наприклад, «Сучасні технології вивчення...» мовно-літературної освітньої галузі, інтегрованої дисципліни «Я досліджую світ», математичної освітньої галузі, мистецької освітньої галузі), так і варіативної частин (наприклад, «Тренінгові технології в початковій та інклюзивній освіті»). Уміння працювати в команді формується за рахунок різних методів та форм навчання: тренінги, практичні заняття, проектне навчання, моделювання ситуацій, аналіз власного досвіду після проходження педагогічної практики. Також виробленню soft skills сприяють різноманітні заходи, в яких беруть участь здобувачі вищої освіти: конференції і семінари («Я – сучасний учитель НУШ), акції («Мій екологічний слід»), конкурси та екоквести («Жити екологічно»), гуртки, написання та захист кваліфікаційної роботи.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Стандарт другого рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта відсутній, тож розробники ОП орієнтувались на Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» (наказ Мінсоцполітики № 1143 від 10.08.2018 року), який передбачає здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності вчителя початкової школи та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Підготовка до реалізації цих завдань здійснюється як у процесі вивчення обов'язкових та вибіркових дисциплін, так і в процесі практичної підготовки, самостійної роботи, написання кваліфікаційної роботи і науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

З'ясовано, що обсяг фактичного навантаження співвідноситься з обсягом ОП у кредитах ЄКТС, відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів. Регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/30MVJGD> . Робочі програми навчальних дисциплін та навчальний план складаються таким чином, щоб упродовж двох років навчання реалізувати всі компоненти ОП (90 кредитів), співвідношення аудиторної роботи до самостійної становить від 1/2 до 2/3 годин із фактичного навантаження здобувачів вищої освіти. Підтверджено під час відеоконференції зі здобувачами вищої освіти. Також у процесі перегляду результатів анкетування, які ЕГ запросила у ЗВО ([blob:https://office.naqa.gov.ua/afb5826b-2821-4a2e-b27b-b9310b91e862](https://office.naqa.gov.ua/afb5826b-2821-4a2e-b27b-b9310b91e862)).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання на ОП не застосовується. В цьому контексті ЗВО запрошує професіоналів-практиків, роботодавців до удосконалення ОП, проведення спільних заходів (семінарів, круглих столів тощо) з питань удосконалення підготовки магістрів здобувачів вищої освіти (встановлено під відеоконференцій зі стейкхолдерами).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ЕГ встановлено, що зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, логічно взаємопов'язані та загалом дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Зміст ОП відповідає предметній області «Початкова освіта. Інклюзивна освіта», що відображено у ЗК, ФК та ПРН. Частка вибіркових дисциплін за вибором студента становить 26%, процедура вибору чітка і зрозуміла, Каталог вибіркових дисциплін є у відкритому доступі. Ці процеси регулюються відповідними нормативними документами та положеннями, які є у відкритому доступі. Роботодавці залучені до формування змісту, проходження та підведення підсумків практичної підготовки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

У силабусах використовується застаріла термінологія «вади зору», «вади слуху», «обмежені можливості розумового розвитку» або термінологія у межах медичної моделі, наприклад «критерії оцінювання учнів з порушеннями психофізичного розвитку», також наявні джерела застарілих видань. Дуальна форма навчання на ОП не застосовується. На думку ЕГ, ОП лише виграє, якщо виробнича практика магістрів буде надавати їм можливість бути присутніми у школі, у 1 класі, перші 2 тижні навчального року (з 01.09. по 14.09). Це дозволить отримати знання щодо організації перших днів перебування учнів у школі, спостерігати за адаптацією першокласників, а також (важливо для інклюзивної освіти) здійснювати разом із учителем оцінювання особливих освітніх потреб учнів, спостерігати за роботою команди міждисциплінарного супроводу, складанням ІПР. У навчальному плані, ОП передбачені виробнича практика (педагогічна) практика (в обсязі 9 кредитів), атестація (дипломна робота та комплексний екзамен з основ інклюзивної освіти, обсяг 7 кредитів). Отже, обсяг практичної підготовки здобувачів ОП не в повній мірі узгоджується з державною політикою у сфері реформування загальної середньої освіти, яка передбачає обсяг практичної підготовки не менше 30 кредитів. Рекомендовано: переглянути силабуси та робочі програми з метою оновлення літератури та усунення застарілої термінології; переглянути програму виробничої педагогічної практики щодо врахування можливостей дистанційного навчання у зв'язку із карантинним обмеженнями; збільшити кількість кредитів на практичну підготовку, розглянути можливість дуальної форми освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП та освітня діяльність за цією ОП відповідають визначеному критерію, зміст ОП надає можливість магістрам формувати індивідуальну траєкторію, набувати соціальні навички (soft skills), передбачає практичну підготовку здобувачів освіти, яка має бути збільшена відповідно до п. 2.5 Концепції розвитку педагогічної освіти. Решта виявлених недоліків можна усунути у процесі оновлення ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП чітко окреслені, достатньо структуровані, доступні для розуміння потенційних вступників, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на сайті Університету (<https://bit.ly/34TgX6H>). Вся необхідна інформація для абітурієнтів оприлюднена на сайті університету у вільному доступі (<http://vstup.mdpu.org.ua/15873-2/>). ЗВО здійснює підготовку фахівців за спеціальністю 013 Початкова освіта за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнем за денною та заочною формами навчання. Підготовка фахівців за першим (бакалаврським) рівнем з означеної спеціальності відбувається у межах ліцензованого обсягу спеціальності (105 осіб, Наказ МОН України від 19.12.2016 р. № 1565) Підготовка фахівців за другим (магістерським) рівнем з означеної спеціальності відбувається у межах ліцензованого обсягу спеціальності (110 осіб, Наказ МОН України від 31.03.2017 р. № 62-л). У 2019-2020 році обсяг набору становив 95 осіб (з них: 39 осіб денної форми навчання та 56 осіб заочної форми навчання). У 2020-2021 році обсяг набору становив 61 особу (з них: 36 осіб денної форми навчання та 25 осіб заочної форми навчання). Під час дистанційних зустрічей з гарантом та адміністративним персоналом з'ясовано, що прийом абітурієнтів відбувається не на ОП «Початкова освіта.

Інклюзивна освіта», а на спеціальність 013 Початкова освіта і що на момент проведення акредитаційної експертизи вступна кампанія ще триває.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому вступники на ОП «Початкова освіта. Інклюзивна освіта» проходять фахове вступне випробування з педагогіки та методик початкової освіти. У Програмі фахового вступного випробування для спеціальності «Початкова освіта» (<https://bit.ly/2SSBinb>) передбачено діагностику рівня сформованості професійних знань та вмінь абітурієнта з таких навчальних дисциплін: «Загальні основи педагогіки», «Дидактика», «Теорія виховання», «Історія педагогіки», «Основи педагогічної майстерності», «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання математичної освітньої галузі», «Методика навчання природничо-суспільствознавчих дисциплін», «Методика навчання технологічної освітньої галузі», «Методика навчання здоров'язбережної освітньої галузі», «Методика навчання мистецької освітньої галузі». Знання релевантного контексту сучасних підходів до підготовки фахівців за спеціальністю 013 Початкова освіта у контексті реформування системи освіти та впровадження Нової української школи (а також врахування змісту підготовки за аналогічною ОП на першому бакалаврському рівні) спонукає до висновку, що змісту, закладеного у програмі вступного фахового випробування для оволодіння ОП, не достатньо. Проте, відсутність стандарту підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 013 унеможливорює твердження щодо того, що правила прийому на навчання за освітньою програмою повністю враховують або не враховують особливості самої освітньої програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання РН, отриманих в інших ЗО, зокрема під час академічної мобільності. ЗВО керується відповідними Положеннями (про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у МДПУ імені Богдана Хмельницького <https://bit.ly/3m4R2zW>, про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу МДПУ імені Богдана Хмельницького <https://bit.ly/3omMjvA>). Визнання і перезарахування РН ОК (навчальних дисциплін, практик тощо) та відповідних кредитів ECTS здійснюється за заявою здобувача ВО до директора інституту / проректора із заочної форми навчання до початку семестру враховуючи те, щоб у випадку невідповідності програмних вимог та відмови в перезарахуванні, здобувач ВО міг пройти підготовку з відповідного ОК в повному обсязі. Перезарахування РН здійснює директор інституту / проректор із заочної форми навчання шляхом їх порівняння (відповідність змісту ОК освітній програмі, загальний обсяг у годинах (кредитах ECTS), форми підсумкового контролю) не пізніше 1 тижня теоретичного навчання відповідного семестру (першого дня сесії для заочної форми навчання) за згодою гаранта освітньої програми, про що здійснюється запис на заяві здобувача вищої освіти. Рішення директора інституту / проректора із заочної форми навчання та гаранта ОП про перезарахування освітніх компонентів без створення комісії може бути прийняте, якщо назви навчальних дисциплін ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність і в навчальних планах співпадають загальний обсяг годин (кредитів ECTS) та форми підсумкового контролю з цим ОК. У випадку виникнення суперечливих питань із визнанням результатів навчання та перезарахуванням кредитів з ОК, відповідне рішення директор інституту / проректор із заочної форми навчання приймають на підставі висновків сформованої ними експертної комісії у складі трьох осіб: завідувача кафедри, до сфери відповідальності якої відноситься освітній компонент, гаранта ОП та науково-педагогічного працівника, який викладає той самий або споріднений ОК. Експертна комісія, наступного дня після її формування, розглядає заяву здобувача вищої освіти, вивчає його документи про раніше здобуту освіту, при необхідності проводить співбесіду з ним з метою уточнення змісту вивченого в попередньому навчальному закладі ОК, який потрібно перезарахувати. Перезарахування кредитів учасників академічної мобільності відбувається автоматично, якщо у договорі про навчання або практику/стажування, укладеному до початку періоду мобільності між здобувачем вищої освіти, Університетом та закладом вищої освіти, що приймає, зазначена домовленість щодо організації кредитної мобільності та визнання кредитів. Механізм визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, був перевірений під час фокус-груп, проведених із адміністративним персоналом, і підтверджений. Прецедентів зарахування результатів навчання, отриманих у процесі академічної мобільності на ОП «Початкова освіта. Інклюзивна освіта», не було

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. ЗВО при регулюванні питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті керується Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в МДПУ імені Богдана Хмельницького <https://bit.ly/35irIQi>. Визнання РН, отриманих у неформальній освіті, ініціює здобувач освіти, який звертається із заявою на ім'я першого проректора університету, до якої додає документи (сертифікати, свідоцтва

тощо), які підтверджують результати навчання, здобуті заявником у неформальній освіті. За дорученням першого проректора розпорядженням директора інституту / проректора із заочної форми навчання створюється комісія, до якої входять: гарант ОП, на якій навчається здобувач, завідувач відповідної кафедри, науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, результати навчання з яких відповідають тим, що пропонуються до визнання заявником як результати навчання, здобуті у неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, дозволяється для ОК, які починають викладатися з другого семестру. Процедура визнання результатів проводиться у семестрі, який передє семестру, у якому згідно з навчальним планом ОП передбачено вивчення певної дисципліни. Обмеження зроблено з урахуванням ймовірності здобувача не підтвердити свої результати навчання у неформальній освіті. Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується лише на обов'язкові дисципліни ОП. Комісія може визнати результати навчання у неформальній освіті в обсязі не більше 10% від загального обсягу конкретної ОП. Фахова комісія, викладач навчальної дисципліни, результати навчання з якої є адекватними заявленим до визнання, і куратор ЕКТС (який представлятиме інтереси здобувача) визначають форму і методи оцінювання РН відповідно до ОП; ознайомлюють здобувача вищої освіти із переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання, критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів. Фахова комісія дає 10 робочих днів для підготовки здобувача до підсумкового заходу (з кожної дисципліни) та 20 робочих днів для написання письмової роботи (за наявності). Здобувачу надається інформаційна та консультаційна послуга з проблемних питань щодо процедури контрольного заходу визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (форми проведення, дидактичного інструментарію тощо). Механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, був перевірений під час фокус-груп, проведених із адміністративним персоналом, і підтверджений. Прецедентів зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на ОП «Початкова освіта. Інклюзивна освіта», не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

У ЗВО розроблено внутрішні документи, у яких чітко окреслено процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО (зокрема під час академічної мобільності) та у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою не достатньо враховують особливості ОП, оскільки програмою фахового вступного випробування не передбачено питань, які б уможливили перевірку базових знань майбутніх здобувачів другого (магістерського) рівня щодо підтримки різних категорій дітей в освітньому просторі Нової української школи. Відсутність академічної мобільності серед здобувачів вищої освіти. Відсутність практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендації: сприяти академічній мобільності студентів; 2) сприяти участі студентів у різноманітних тренінгах, навчальних програмах, у тому числі у межах впровадження Нової української школи, й отримання досвіду участі у неформальній освіті; 3) після затвердження Стандартів вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів узгодити програму вступних випробувань з ПРН бакалавра з початкової освіти; врахувати у її змісті особливості самої освітньої програми, ввівши теми з інклюзивної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання загалом відповідають Критерію 3, оскільки правила прийому на навчання за ОП чітко визначено та розміщено на сайті приймальної комісії університету; у ЗВО розроблено процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та у неформальній освіті. Виявлені недоліки щодо змістового наповнення програми вступного випробування можна розглядати як несуттєві, що можуть бути виправлені під час підготовки до наступної вступної кампанії.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У процесі проведення відеоконференції із представниками адміністрації, відповідних підрозділів, науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, ознайомлення із документацією ЕГ встановлено, що існуючі форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної доброчесності <https://bit.ly/3lB7Z4N> . Наявне «Положенням про організацію освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/3oMVJGD>, «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти» <https://bit.ly/33MpuJi>. «Положення про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти» <https://bit.ly/3oTGyLH> . Навчання за ОП здійснюється за денною та заочною формами, застосовуються як традиційна система методів (бесіда, розповідь, лекція, робота з книгою, усне опитування тощо) так й інноваційні інтерактивні методи навчання та викладання («мозковий штурм», прес-конференція, круглий стіл, метод кейсів, ігрові методики тощо), відображено у силабусах та робочих навчальних програмах <https://bit.ly/3oTshib> . Здобувачі ВО беруть участь у роботі наукового гуртка «Ерудит» <https://bit.ly/3oX9mD7> Представлене опитування щодо рівня задоволеності здобувачів ВО освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою (Протокол №9 засідання кафедри початкової освіти від 21.02.20) Відповідно до нього позитивно 83 % магістрів оцінюють інформаційну підтримку, 85% - організаційну підтримку, 89% - консультативну підтримку, 81% - соціальну підтримку. ЗВО використовує в освітньому процесі платформу дистанційного навчання ЦОДТ <http://www.dfn.mdpu.org.ua/>

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься у силабусах навчальних дисциплін, знаходиться у відкритому доступі <https://bit.ly/3oTshib> , наявні робочі програми навчальних дисциплін, які були надані на запит ЕГ (розміщені у кабінеті акредитаційної справи) Діє Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ ім. Богдана Хмельницького <https://cutt.ly/XgoRDX4> У процесі відеоконференції зі здобувачами ВО та НПП встановлено, що на першому занятті, а також на початку семінари гарант, завідувач кафедри, науково-педагогічні працівники доводять до магістрів вищезазначену інформацію, а також надають електронною поштою, через месенджери та шляхом мобільному зв'язку, відбувається активна співпраця із кураторами ЄКТС. Здобувачі ВО загалом задоволені такою комунікацією, про що вони підтвердили у процесі спілкування із експертами. ЗВО проводить опитування студентів <https://bit.ly/2IkNyuD> , його результати обговорюються на засіданнях кафедри та вченої ради. Проте аналіз робочих навчальних програм та силабусів показав, що критерії оцінювання завдань для самостійної роботи та семестрового контролю не надані у вищезазначених матеріалах. У деяких силабусах і робочих програмах наявні посилання на не актуальні та застарілі в рамках відповідної галузі науки, публіцистичні та навчальні джерела.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Імплементация дослідницького компонента в освітній процес відбувається через написання магістрами кваліфікаційної роботи, участь у вітчизняних і міжнародних конференціях, різноманітних заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної діяльності. Магістри здійснюють наукові дослідження в межах науково-дослідної теми кафедри початкової освіти («Теоретико-методичний супровід підготовки майбутніх учителів початкової школи»), власних наукових інтересів, під час педагогічних практик, у процесі участі у роботі наукового гуртка «Ерудит» <https://cutt.ly/lgoPqcH> . План гуртка <https://cutt.ly/dgoP3zx> Також у ЗВО наявне Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених <https://cutt.ly/bgoOGe6> . Магістерське дослідження проходить обов'язкову перевірку на доброчесність, яку організовує викладач (науковий керівник) і несе за це відповідальність. Важливим моментом поєднання навчання та досліджень слугує написання тез доповідей, наукових статей, у тому числі спільних з викладачами. Здобувачі ВО мають змогу реалізовувати наукові дослідження в рамках академічної мобільності в процесі проходження закордонного стажування у Лодзінському університеті м. Лодзь (Польща). Позитивним для ОП є те, що майданчиком для виконання здобувачами ВО своїх досліджень є: Педагогічна лабораторія початкової школи, Центр корекційно-розвивальних технологій, Лабораторія психофізіологічних досліджень, студентська лабораторія «Екологічна освіта для сталого розвитку» (продемонстровані ЕГ під час відеоконференції).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час відеоконференцій з гарантом ОП та науково-педагогічними працівниками з'ясовано, що зміст освітніх компонентів коригується на основі наукових досягнень у галузі початкової та інклюзивної освіти, аналізу сучасних тенденцій вітчизняної та зарубіжної практики. Викладачі кафедри початкової освіти постійно беруть участь у науково-практичних заходах, на яких обговорюються теоретичні проблеми та інноваційні практики освіти, здійснюють систематичний аналіз наукових та методичних публікацій, навчаються за національними та

міжнародними програмами неформальної освіти у галузі початкової та інклюзивної освіти, що дозволяє вносити корективи до змісту навчальних занять. Відповідні сертифікати розміщено на сторінці кафедри початкової освіти <https://bit.ly/37hONFi> Зокрема, гарант ОП Шевченко Ю.М. <https://bit.ly/3o6lETk> , зав. каф. Дубяга С. М. <https://bit.ly/3j9IDcJ> Позитивним для вдосконалення ОП є те, що викладачі беруть участь у реалізації прикладного наукового дослідження «Розробка методології психолого-педагогічного супроводу сімей, які виховують дітей з особливими потребами» (Номер державної реєстрації:0119U002003), це дозволило оновити зміст усіх ОК, особливу увагу приділено змісту ОК-13 «Організація освітнього інклюзивного середовища», ОК-12 «Сучасні технології вивчення мистецької освітньої галузі», ОК-14 «Технології інклюзивного навчання в початковій школі». (проміжні результати дослідження надані за вимогою ЕГ, знаходяться у електронному кабінеті акредитаційної справи <blob:https://office.naq.gov.ua/66943b18-ca78-44d7-aac7-791aaeedfb14>)

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ з'ясовано, що процес інтернаціоналізації підтримується ЗВО Зокрема, розроблена Програма Міжнародної діяльності МДПУ імені Богдана Хмельницького на період 2018-2021 рр. <https://cutt.ly/ggoD7bo> , яка передбачає конкретні кроки щодо інтернаціоналізації діяльності учасників освітнього процесу: співпрацю у галузі науково-дослідної роботи, міжнародну академічну мобільність учасників освітнього процесу, співпрацю в галузі мистецтва, культури, спорту тощо. Під час відеоконференції із науково-педагогічним персоналом та очільниками структурних підрозділів ЕГ встановила, що постійно відбуваються міжнародні конференції та наукові семінари, підписано угоди про співпрацю із Вищою лінгвістичною школою в м. Ченстохова (Польща) та університетом «Humanitas» в м. Сосновець (Польща). Викладачі кафедри проходять міжнародне підвищення кваліфікації та професійне стажування, публікують результати власних наукових розвідок, уся інформація відображена на сайті кафедри початкової освіти <https://cutt.ly/CgoJpPq> , <https://cutt.ly/6goJszf> .

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Навчання та викладання за освітньою програмою відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи; методи та прийоми засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу поєднанні зі способами дослідницької роботи; викладачі кафедри початкової освіти постійно беруть участь у науково-практичних заходах, на яких обговорюються теоретичні проблеми та інноваційні практики освіти (сертифікати розміщені на сайті кафедри). Позитивним для ОП є те, що викладачі беруть участь у реалізації прикладного наукового дослідження «Розробка методології психолого-педагогічного супроводу сімей, які виховують дітей з особливими потребами» (Номер державної реєстрації:0119U002003)

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

При наявності у ЗВО Методичних рекомендацій до структури та змісту навчально-методичного комплексу з дисципліни <https://bit.ly/33NBQAO> силабуси та РНП викладачів оформлені по-різному, у багатьох з них чітко не прописані форми підсумкового контролю дисципліни та не наведений перелік балів, які може отримати студент. У деяких силабусах і робочих програмах наявні посилання на не актуальні та застарілі в рамках відповідної галузі наукові, публіцистичні та навчальні джерела. Рекомендовано: удосконалити у силабусах інформацію щодо підсумкового контролю (форма, види активностей, типи завдань, критерії оцінювання тощо); осучаснити списки літератури у силабусах та робочих програмах навчальних дисциплін

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за освітньою програмою загалом відповідні Критерію 4, оскільки форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, забезпечується поєднання навчання і досліджень, НПП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Виявлені недоліки щодо удосконалення силабусів можуть бути швидко усунені.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін та критерії оцінювання регулюють нормативні документи університету: «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://cutt.ly/mgaPUWV> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/34V7snG>. У ЗВО укладено Методичні рекомендації до розроблення силабусу навчального компонента <https://cutt.ly/HgaPZbG>, у яких чітко визначено складові силабусу та вимоги до їх змістового наповнення, зокрема: у силабусах передбачено опис форм і методів контролю та критерії оцінювання відповідно до видів контролю. Аналіз відкритих онлайн ресурсів <https://cutt.ly/wgaP1nI> показав, що у силабусах зазначено: вид підсумкового контролю; методи та форми поточного контролю результатів навчання (наприклад, контрольні роботи, творчі проекти, поточне тестування, перша і друга контрольні точки, підсумковий тест тощо) та критерії їх оцінювання, розподіл балів між поточним та підсумковим контролем; не достатньо чітко окреслена система накопичення балів з різні види активностей упродовж вивчення окремого ОК. Аналіз силабусів та наданих відповідно до запиту робочих навчальних програмах дав змогу з'ясувати, що у них не вказано перелік питань, які виносяться на екзамен; а також не визначено форму проведення семестрового контролю (усна, письмова чи комбінована) та критерії оцінювання семестрового контролю. Лише у двох силабусах «Сучасні технології вивчення дисциплін інтегрованого курсу «Я досліджую світ». <https://cutt.ly/xgaP32G> та «Сучасні технології вивчення математичної освітньої галузі» <https://cutt.ly/TgaP73W> подано вимоги до іспиту (кількість питань, тестів) та критерії оцінювання підсумкового контролю. Зустрічі зі здобувачами вищої освіти засвідчили, що критерії оцінювання для них є зрозумілими, викладачі на першому занятті доводять до відома здобувачів інформацію про форми контролю з певної дисципліни та критерії оцінювання. Загалом форми контрольних заходів дозволяють встановити досягнення здобувачів вищої освіти за окремими освітніми компонентами.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Оскільки стандарт вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта відсутній, у ЗВО керуються внутрішніми документами, зокрема, Положенням про дипломні роботи на здобуття освітніх ступенів бакалавра та магістра у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/3IId2jQ>. Відповідно до навчального плану атестація здобувачів відбуватиметься у формі захисту дипломної роботи та складання комплексного екзамену з основ інклюзивної освіти. Аналіз відкритих онлайн ресурсів дав змогу з'ясувати, що на сайті кафедри розташовано орієнтовну тематику дипломних робіт <https://cutt.ly/mgaApGk>, методичні рекомендації до написання, оформлення і захисту дипломних робіт <https://cutt.ly/FgaAfI8>, програма комплексного екзамену з основ інклюзивної освіти <https://cutt.ly/YgaAkeO>. Аналіз змісту тематики дипломних робіт підтверджує його відповідність предметній області спеціальності 013 Початкова освіта. Аналіз змісту програми комплексного іспиту з основ інклюзивної освіти показав, що до змісту програми входять вибіркові освітні компоненти. Під час зустрічі зі студентами, зокрема студентами 2 курсу заочної форми навчання, було з'ясовано, що ними упродовж навчання у ЗВО обрано такі ВК: на 1 курсі – Актуальні питання педагогіки початкової освіти, Професійне управління і моніторинг якості в початковій школі, Диференційоване викладання та стандартизоване оцінювання в інклюзивному класі; на 2 курсі – Організація і проведення педагогічних досліджень у галузі початкової освіти, Методика організації діалогічної взаємодії з учнями початкової школи, Діловодство в початковій школі. У змісті Програми комплексного екзамену з інклюзивної освіти, окрім тем з обов'язкових ОК, представлено теми з ВК, які студенти не вивчали, а саме: Менеджмент інклюзивної освіти, Специфіка роботи з обдарованими дітьми, Сенсорна інтеграція у дітей з особливими освітніми потребами, Тренінгові технології в початковій та інклюзивній освіті, Професійне співробітництво в інклюзивному закладі. Під час резервної зустрічі із завідувачем кафедри та гарантом ОП було з'ясовано, що екзаменаційні білети будуть сформовані з урахуванням вивченого студентами змісту обов'язкових та вибіркових ОК. Крім того, аналіз навчальних планів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів показав, що назви іспитів співпадають, а саме: на обох рівнях навчальним планом передбачено комплексний екзамен з основ інклюзивної освіти, відтак, на думку ЕГ, не простежується динаміка щодо презентації здобувачами освіти отриманих ними ПРН. Відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії в МДПУ імені Богдана Хмельницького до складу цієї комісії можуть включатися роботодавці <https://bit.ly/3nKGjML>.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Положенні про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/2IqfdKK> визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу та забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Зокрема, у пункті 9.5 цього положення представлено положення, які стосуються забезпечення об'єктивності екзаменаторів, наприклад: заліки приймаються НПП, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в академічній групі; при усній формі екзамену оголошувати оцінку одразу після закінчення опитування студента і проставляти її в відомість обліку успішності, залікову книжку; при письмовій формі екзамену оголошувати оцінку не пізніше наступного дня. Під час зустрічей зі здобувачами освіти ними було підтверджено участь двох викладачів при складанні іспиту з дисципліни, викладання якої забезпечувало двоє викладачів, практику проведення контрольних заходів у тестовій формі з використанням системи дистанційної електронної платформи навчання. Під час аналізу сайту з'ясовано, що програми семестрового контролю з критеріями оцінювання на ньому не представлено. Під час аналізу силабусів, представлених на сайті, та наданих за запитом РНП, з'ясовано, що у цих документах відсутні питання до екзаменів. Лише у двох силабусах «Сучасні технології вивчення дисциплін інтегрованого курсу «Я досліджую світ». <https://bit.ly/2SPSaef> та «Сучасні технології вивчення математичної освітньої галузі» <https://bit.ly/2GT9xse> представлено критерії оцінювання підсумкового контролю. У Положенні про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького <https://cutt.ly/4gaFxp7> визначено порядок оскарження їх результатів. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням з'ясовано, що вони мають можливість підняти різноманітні питання, які стосуються процедури контрольних заходів, і знають, що воно буде розглянуто й вирішено згідно з відповідними нормативними документами. Здобувачі підтвердили, що для них доступні процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів. Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького, 9.5.4.11. <https://bit.ly/3oMVJGD>. Повторне складання екзаменів (ліквідація академічної заборгованості) дозволяється не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз НПП, другий – комісії, яка створюється завідувачем відповідної кафедри. Випадків оскарження результатів семестрового контролю на цій ОНП не виявлено. У ЗВО розроблено Тимчасовий порядок проведення періодичного контролю (заліків), літньої екзаменаційної сесії 2019-2020 навчального року в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького в умовах карантину <https://cutt.ly/jgaFE5o>.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика академічної доброчесності висвітлена у Положенні про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького <https://cutt.ly/lgaFAuW>. На сайті кафедри наявна вебсторінка «Академічна доброчесність» <http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/1kafedra-pochatkovoyi-osvity/akademichna-dobrochesnist/>, на якій представлено матеріали з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів та викладачів ЗВО, наприклад: Про соціальну модель плагіату (д-р Майк Редді та Вікторія Джоунз) (з сайту НАЗЯВО); Чому студенти списують (Гелен Смі та Джим Ріджвей) (з сайту НАЗЯВО). У процесі зустрічей з викладачами, здобувачами освіти, адміністративним персоналом експертною групою з'ясовано, що академічна доброчесність є частиною внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО. Під час зустрічей з академічним, адміністративним персоналом, гарантом ОП було з'ясовано, що в університеті велику роль приділено доведенню та роз'ясненню цінності, політик та процедур академічної доброчесності до усіх учасників освітнього процесу. Всі наукові праці академічного персоналу та здобувачів другого (магістерського) рівня проходять перевірку на плагіат. Експертна група переконалася, що перевірка кваліфікаційних робіт на вміст плагіату виконується відповідальною особою на кафедрі програмними засобами вільного доступу, зокрема, Advego Plagiatus 1.3.0.61, Anti-Plagiarism. Здобувачі підтвердили, що політика та процедури щодо академічної доброчесності є чіткими та зрозумілими. Прецедентів щодо порушення принципів академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та академічного персоналу виявлено не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО наявна чітка та зрозуміла бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти. Критерії оцінювання результатів навчання з освітніх компонентів подано в силабусах, які розміщені на сайті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Інформація про підсумковий контроль (програма іспиту та критерії оцінювання) не надаються здобувачам освіти системно у ЗВО через силабуси або інші форми у відкритому доступі. У силабусах не представлено критерії оцінювання завдань для самостійної роботи. Для перевірки на плагіат використовується безкоштовний онлайн-

сервіс. Рекомендовано: 1) чітко формулювати завдання для самостійної роботи з вказанням форми представлення виконаних завдань та критеріїв їх оцінювання; 2) оприлюднювати заздалегідь програми семестрового контролю із зазначенням форми семестрового контролю (усна, писемна, комбінована, електронне тестування) та критеріїв оцінювання; 3) для прозорості та доступності результатів контролю активізувати використання системи електронного навчання для поточного та семестрового контролю досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання; 4) для перевірки магістерських робіт та інших наукових матеріалів на академічну доброчесність використовувати сертифіковані програмні засоби.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на сильні сторони й позитивні практики та некритичну кількість слабких сторін у контексті Критерію 5, експертна група вважає, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками критерію 5. Найвні недоліки можуть бути усунуті у процесі удосконалення освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз даних Таблиці 2, складу кафедри <https://cutt.ly/GgocGEO>, відеоконференцій з фокус-групою науково-педагогічних працівників дозволив підтвердити те, що академічна та/або професійна кваліфікація викладачів підтверджується здобутими базовою освітою, науковими ступенями та вченими званнями, переліком наукових праць, стажуваннями та участю в заходах з підвищення кваліфікації. Позитивною практикою є відображення всієї цієї інформації на особистих сторінках викладачів за розділами: освіта, досягнення, наукові інтереси, посилання на наукометричні бази: Google Scholar, ORCID, ResearcherID, ResearchGate, Бібліометрика української науки. Більшість викладачів, які забезпечують реалізацію ОП, відповідає вимогам пункту 30 Постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187». Під час відеоконференції зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського самоврядування підтверджено високий рівень оцінки ними професіоналізму викладачів. ЄГ встановлено, що всі викладачі періодично за планом проходять стажування, беруть участь у проектах, тренінгах, онлайн-курсах, займаються самоосвітою та самовдосконаленням <https://cutt.ly/GgoezmJ>. Під час відеоконференції з роботодавцями, які є випускниками цієї спеціальності, підтверджений високий рівень оцінки ними професіоналізму викладачів. Отже, кваліфікація викладачів уможливує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У процесі дистанційної акредитації ЄГ з'ясовано, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Вона регулюється «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» <https://cutt.ly/YgorZJ6>, у якому чітко прописана процедура оголошення конкурсу, його проходження, необхідні документи для подання на конкурс, а також умови щодо переведення науково-педагогічних працівників на вищі посади. Усі нормативні документи знаходяться у відкритому доступі <https://bit.ly/3LDYSjZ> Згідно з інформацією отриманою під час відеоконференцій з адміністративним персоналом (Мальцева І. - перший проректор, Сопіна Я. - начальник навчального відділу), структурними підрозділами (Мажара Н. - інспектор відділу кадрів) та НПП (Шевченко Ю, Дубяга С., Федорова О. - директор Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти МДПУ ім. Богдана Хмельницького), ця процедура є прозорою, зрозумілою, виконується.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час проведення відеоконференцій зі здобувачами вищої освіти денної та заочної форми навчання (Колесникова Ін., Субботіна Юл, Комісарова В., Мариніна Н., Зайковська Г., Слушнікова С, Курбак Г., Петряник Ан., Іванова С., Піскоха Н.) та роботодавцями (Грибочава М., Яценко Ол., Старшова С., Куржуріна Л., Колісник Т., Кривонос А., Михайлишина Т.) з'ясовано, що останні залучаються до організації та реалізації освітнього процесу і висловлюють свої побажання та пропозиції стосовно удосконалення освітнього процесу, зокрема пропозиції щодо удосконалення ОП (Протокол №17 засідання кафедри початкової освіти від 20 травня 2020 року поданий гарантом на запит ЕГ, наявний у кабінеті акредитаційної справи), проводяться спільні форуми <https://cutt.ly/NgotsFf>, науково-практичні конференції, науково-методичні, науково-практичні та науково-просвітницькі семінари, тренінги, майстер-класи, круглі столи тощо. Позитивним є відображення цих заходів на сторінці кафедри у соціальній мережі Фейсбук <https://cutt.ly/qgotu7h> Також роботодавці активно включаються в процес проходження магістрами виробничої практики з метою відбору найкращих здобувачів для майбутнього працевлаштування.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У процесі проведення дистанційної експертизи ЕГ з'ясовано, що ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП Початкова освіта. Інклюзивна освіта роботодавців професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Зокрема, 13.11.2019 р. відбулася бінарна лекція з дисципліни «Сучасні технології вивчення дисциплін інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на тему «Екологічне виховання молодших школярів», яку провели доц. Мелаш В. Д. та завідувачка відділенням рекреації та екоосвіти ПНПП Куришко Т. Д. <https://cutt.ly/3gotWIM>, 15.05.2020 р. відбулася он-лайн зустріч «Організація та проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки дитини молодшого шкільного віку» у ході якої магістри мали змогу познайомитися із роботою КУ «Інклюзивно-ресурсний центр» Роздольської сільської ради Михайлівського району Запорізької області, яку представила директорка центру Михайлишина Т. В. <https://cutt.ly/SgotFjf>. 18.09.2020 р. ст. викл. Фефіловою Т.В. провела практичне заняття з ОК-15 «Диференційоване викладання та стандартизоване оцінювання в інклюзивному класі» за темою «Етапи планування диференційованого викладання», у якому взяла участь випускниця спеціальності, а зараз вчитель початкових класів Мелітопольської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 24 Колесникова Євг. Ан. <https://cutt.ly/MgotAoE> Під час відеоконференції із роботодавцями встановлено, що директор ЗОШ №22 Яценко О.В. також постійно бере участь в організації та реалізації освітнього процесу, зокрема, проводить зі здобувачами тренінги в галузі інклюзивної та початкової освіти. Усі заходи відображено на сайті кафедри початкової освіти, розділ Зв'язок зі стейкхолдерами і роботодавцями <https://cutt.ly/SgotFjf>

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, який регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» (Протокол №11 засідання Вченої ради від 29. 04. 2016 р.) <https://cutt.ly/JgotBvc> НПП мають змогу підвищувати рівень професійності шляхом проходження курсів підвищення кваліфікації та закордонних стажувань, підтверджено переліком закладів вищої освіти, з якими підписано з якими підписано угоди про співпрацю <https://cutt.ly/CgotoNj> На сайті кафедри початкової освіти відображені здобутки викладачів у підвищенні кваліфікації <https://cutt.ly/GgoezmJ>

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом створення рейтингування викладачів за об'єктивними показниками науково-педагогічних досягнень, морального (подання до галузевих відзнак та нагород) та матеріального (преміювання та ін.) відповідно до «Положення про рейтингове оцінювання результативності професійної діяльності та професійної активності науково-педагогічних працівників МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/2SWQ9xz> та Положення про преміювання співробітників наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://bit.ly/3jRHDLP> Підтверджено під час відеоконференцій із адміністрацією ЗВО, структурними підрозділами, науково-педагогічним персоналом. Список нагород викладачів представлений на сайті кафедри <https://bit.ly/2T5YDBU>

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Кваліфікація НПП підтверджується здобутими базовою освітою, науковими ступенями та вченими званнями, переліком наукових праць, стажуваннями та участю в заходах з підвищення кваліфікації; на користь ОП є відображення цієї інформації на особистих сторінках викладачів за розділами: освіта, досягнення, наукові інтереси, посилання на наукометричні бази: Google Scholar, ORCID, ResearcherID, ReseacherGate, Бібліометрика української

науки. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, регулюються відповідними нормативними документами, дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП. ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, позитивним є відображення цього на сторінці кафедри у соціальній мережі Фейсбук. Університет має дієву систему морального та матеріального стимулювання професійного розвитку та розвитку викладацької майстерності. Науково-педагогічні працівники обізнані з можливостями морального та матеріального заохочення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендуємо посилити співпрацю з науковими установами країни та зарубіжжя педагогічного та інклюзивного профілю, брати участь у написанні проєктних та грантових заявок на дослідження у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Викладачам, які забезпечують ОК з інклюзивної освіти, рекомендовано проходити фахове стажування в установах та ЗВО, які спеціалізуються на підвищенні кваліфікації науково-педагогічних працівників у сфері інклюзивної освіти, наприклад в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України тощо. Підсилити групу забезпечення ОП фахівцями з галузі 016 Спеціальна освіта з метою удосконалення змістового наповнення ОК, спрямованих на формування компетентностей у сфері підтримки учнів з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою відповідають визначеному критерію. Кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення ПРН, процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП, ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, роботодавців, стимулює розвиток викладацької майстерності НПП. Слабкі сторони та недоліки можуть бути усунені у процесі вдосконалення ОП

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

На думку ЕК, інформаційно-технічна база ОП має високий показник, включає комп'ютерні засоби, електронну базу даних, безкоштовну мережу Wi-Fi у спеціально обладнаних Інтернет-класах та в бібліотеці. Наявний безкоштовний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Налаштований безкоштовний доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. Потужним навчально-методичним ресурсом є обладнані за відповідними вимогами і потребами навчально-практичні лабораторії: Педагогічна лабораторія початкової школи, Центр корекційно-розвивальних технологій, студентська наукова лабораторія «Екологічна освіта для сталого розвитку», Лабораторія психофізіологічних досліджень (<https://psychology-mdpu.ooowebhostapp.com/>). Житник Т.С. (керівник освітньо-наукового центру соціокультурного розвитку дитини) під час демонстрації навчально-технічної бази продемонструвала високоякісне сучасне обладнання. Все технічне забезпечення ліцензійне, що було підтверджено під час відеоконференції з метою огляду-матеріально-технічної бази. Таке організоване і обладнане освітнє середовище забезпечує практико-орієнтоване навчання. На підставі аналізу ресурсів бібліотечного фонду і результатів спостереження встановлено, що останній постійно оновлюється. На 2020 рік придбано нових 126 примірників (17 назв) навчальної літератури, постійно відбувається передплата журналів за ОП. Читальна зала та зала електронних ресурсів забезпечена двома точками доступу Wi-Fi, безкоштовним доступом до наукометричних баз. Організований самостійний сайт бібліотеки МДПУ (<http://lib.mdpu.org.ua/>). Сторінка <https://bitly.su/PL2JB> містить вичерпну інформацію щодо особливостей функціонування гуртожитку університету, включно Положення про студентські гуртожитки від 22.02.2020 <https://bitly.su/VD1ms7QU>.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Експертами встановлено, що у ЗВО забезпечено безоплатний доступ викладачів і здобувачів ВО до інформаційних ресурсів та інфраструктур, необхідних для навчальної, викладацької і наукової діяльності в межах ОП, зокрема доступ до мережі Інтернет у відведених місцях (в навчальному корпусі, бібліотеці та гуртожитку), науково-метричних баз Scopus та Web of Science, навчально-практичних та соціально-психологічних лабораторій. Обладнано спеціалізовані кабінети: методики початкової освіти, педагогіки та психології початкової освіти, Педагогічну лабораторію початкової школи як практико-орієнтоване середовище НУШ, Психологічний центр, Лабораторію психофізіологічних досліджень, Центр корекційно-розвивальних технологій, Лабораторія психології здоров'я. Усі відомості, заявлені у самоаналізі відповідають заявленим фактам і були підтверджені під час відеоконференції з метою демонстрації навчально-технічної бази, результатами співбесід із здобувачами, членами самоврядування, академічним персоналом.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Відповідність нормам санітарно-технічного стану навчальних корпусів ун-ту підтверджується результатами перевірки спеціальною комісією 2р/р (зі слів ректора під час відеоконференції). Триває робота щодо організації доступності до навчальних приміщень для осіб з особливими потребами (Постанова КМУ від 30.12.2015 р. №1187 (із змінами). Організація БЖД відповідає вимогам часу, наразі на сайті МДПУ наявний підрозділ Coronavirus, що містить вичерпну інформацію щодо інформування, розпоряджень тощо (<https://bitly.su/iL4emwe>). Експертами встановлений факт організації роботи закладу згідно карантинних обмежень (Наказ до початку року). Навчання відбувається за змішаною системою: дистанційне й аудиторне. Підтверджено факт проведення анкетувань та опитувань (<https://cutt.ly/WgaGnUd>), культурно-масових заходів, майстер-класів, конференцій (<https://bitly.su/tFBw>), організації психологічного супроводу студентів. Під час зустрічей названо наступні опитування: щодо рівня задоволеності ОП (2 р/р); форми проведення іспитів; задоволення дистанційним навчанням; за результатами проходження практики; задоволення дисциплінами і викладачами; із питаннями соціалізації; якості забезпечення освіти тощо. Привернуло увагу експертів «студентське телебачення», організоване на двох платформах: Instagram (<https://bitly.su/byuMzfHt>), та YouTube (<https://bitly.su/GhRZeQ>), що відповідає сучасним потребам та інтересам студентів. Аналіз Положення про самоврядування і результати співбесіди підтвердили наявність наряду захисту прав та інтересів здобувачів ВО через студентське самоврядування (Положення про самоврядування <https://bitly.su/dvjljl>). На підставі спостережень і опитувань зроблено висновки щодо дієвої та активної позиції Психологічного центру в питанні соціалізації і психологічного супроводу здобувачів, що регламентовано Положенням про Психологічний центр МДПУ <https://bitly.su/eKYIsv5N> .

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕК встановлено, що організаційна підтримка, яку здійснює куратор (Положення про куратора ECTS <https://bit.ly/3nMsihD>), передбачає допомогу у вирішенні адміністративних і організаційних питань навчання та побуту – оформлення документів, розміщення у гуртожитку, надання матеріальної допомоги; організація взаємодії із співробітниками ЗВО. Комунікація зі здобувачами ВО здійснюється під час лекцій, практичних занять, консультацій у спеціальних службах (Юридична клініка та Психологічний центр). Робота Центру психологічної допомоги відбувається за планом і за запитом. Також можливе звернення анонімно через телефон. Під час зустрічей встановлено, що ЗВО має мережу буфетів у кожному корпусі та в гуртожитках (на сьогодні не працює через карантинні обмеження) та їдальню, де є доступні комплексні обіди з можливістю гарячого харчування. Інформаційна підтримка здійснюється на платформі університету (<https://mdpu.org.ua/>), електронній сторінці кафедри початкової освіти (<https://bitly.su/IzK2C>), сайті Центр дистанційних освітніх технологій (<http://www.dfn.mdpu.org.ua/>), сайті бібліотеки університету (<http://lib.mdpu.org.ua/>). У СО представлено опитування щодо рівня задоволеності здобувачів ВО освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою (Протокол №9 засідання кафедри початкової освіти від 21.02.20). Відповідно до нього позитивно 83 % магістрів оцінюють інформаційну підтримку, 85% - організаційну підтримку, 89% - консультативну підтримку, 81% - соціальну підтримку. Під час проведення відеоконференцій студенти підтвердили, що їх задовольняє рівень організації і комфортності навчання. Також здобувачі відмітили небайдужість академічного й адміністративного персоналу до студентства. У співбесіді з членами самоврядування неодноразово лунало прізвище Муртазієва Е. (куратор з організаційно-виховної роботи зі студентською молоддю) із змістом того, що цей спеціаліст є вірним помічником студентів з усіх питань як у навчальному середовищі, так і у гуртожитку.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час зустрічі з гарантом ОП встановлено, що на даний момент за цією ОП не навчаються студенти з ООП. Проте ЕК проаналізовано наявні умови для здобувачів даної категорії. Спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти для осіб з особливими освітніми потребами прописані у Правилах прийому МДПУ (Розділ 8 «Спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти в МДПУ ім. Б. Хмельницького». Призначення соціальних стипендій визначено у Правилах призначення академічних і соціальних стипендій

здобувачам вищої освіти МДПУ імені Богдана Хмельницького <https://bitly.su/moWYtPYO> . Інформацію висвітлено на сайті університету <https://mdpu.org.ua/sotsialni-pitannya/> Експертами перевірено і підтверджено факт того, що триває робота стосовно доступності навчальних приміщень для маломобільних груп населення (у 2018 р. університетом було замовлено та отримано проектно-кошторисну документацію для проходження експертизи об'єктів: «Реконструкція ганку навчального корпусу № 2», «Реконструкція ганку гуртожитку № 1»). Експерти звернули увагу на те, що відсутність студентів з ООП може бути викликана недостатністю умов для навчання таких студентів. Адміністрація ЗВО наголосила, що процес реконструкції відбувається, і це питання вирішиться найближчим часом.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Експертною комісією встановлено, що процедури антикорупційних заходів регламентовані Антикорупційною програмою МДПУ; Положенням про Комісію з проведення оцінки корупційних ризиків МДПУ <https://bitly.su/iMU9>. На загальних зборах трудового колективу МДПУ відбувається щорічний звіт провідного фахівця <https://bitly.su/UF3wZXxU>. У разі виникнення конфліктних ситуацій у ЗВО розроблено алгоритм дій і визначено політику та процедури їх врегулювання (включаючи пов'язані із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією), які регулюються документами: Порядком забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та усунення конфлікту інтересів (від 20.09.2019 р., протокол №3) <https://bit.ly/314upUi> Положенням про організацію освітнього процесу МДПУ ім. Богдана Хмельницького (від 28.08.2020 р., протокол №1) <https://cutt.ly/ogaGC61> . У разі виникнення конфліктних ситуацій здобувачам відомо, що вони можуть звернутися до фахівців Психологічного центру університету, кураторів, членів самоврядування, адміністративного персоналу. Під час опитування магістри підтвердили, що їм відома процедура дій у випадку протиправних дій, зокрема корупції, сексуального насильства, расових непорозумінь тощо. Під час відеоконференції зі здобувачами ВО та представниками студентського самоврядування підтверджено відсутність факту конфліктних ситуацій, які б вимагали спеціальних дій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЕГ відзначає високий рівень матеріально-технічного забезпечення ОП, що сприяє і забезпечує практико-орієнтоване навчання. На користь ОП також організація роботи психологічної служби, що забезпечує здоровий мікроклімат у колективі, швидке вирішення конфліктних ситуацій, м'який період адаптації і соціалізації тощо; сучасні підходи технологічної підтримки ОП і організації роботи ЗВО, що відповідають вимогам часу: наявність розширеного сайту і окремих самостійних електронних платформ підрозділів; прозора організація дистанційної підтримки, безкоштовна доступність наукометричних баз, організація безкоштовної доступності до інтернету; організація бази вакансій на соціальній платформі Facebook; організація студентського телебачення відповідно до технологічних інтересів здобувачів тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

За описаним критерієм недоліків не визначено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Окрім відповідності ОП та ОД встановленим нормативам, ЕГ відзначила унікальність та інноваційність ОП за критерієм 7, що полягає у потужному ресурсному обладнанні та налаштуванні навчально-методичних лабораторій. Високоякісне сучасне професійне обладнання (ліцензійне) забезпечує практико-орієнтоване навчання. ЕГ відмітила рівень організації психологічної служби та сучасні підходи до технологічної підтримки ОП і організації роботи ЗВО, що відповідають вимогам часу. ЕГ рекомендує популяризувати досвід МДПУ імені Богдана Хмельницького щодо організації освітнього середовища та реалізації Критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Аналіз нормативних документів за критерієм 8.1 свідчить про чіткість процедури розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП, що підтверджують положення і накази, наявні у вільному доступі на сторінці ЗВО (<https://bitly.su/XboCSW>). На сторінці <https://bitly.su/eKWYYjpr> доступна інформація із наявними документами: Освітньо-професійна програма_Початкова освіта_Інклюзивна освіта_2020; Навчальний план_2020; Договори про співпрацю тощо. У вільному доступі на сайті ЗВО наявні пропозиції щодо оновлення ОП <https://bitly.su/JinC99l>. Результати співбесід доводять факт залучення до оновлення ОП стейкхолдерів. Так Яценко О. (директор ЗЗСО №22) рекомендував збільшити години для практичних занять, наголосив на необхідності вмотивованої активізації психолого-педагогічної підготовки як необхідної складової реалізації інклюзивної освіти. Михайлишина Т. (директор КУ «Інклюзивно-ресурсний центр») відзначила необхідність фахової підготовки, створення освітнього і соціального середовища для дітей з особливими освітніми потребами. Колісник Т. (директор Центру професійної підготовки вчителів Мелітопольського ММК) рекомендувала звернути увагу на формування вмінь диференційованого оцінювання інклюзивного класу (курс «Диференційоване викладання та стандартизоване оцінювання в інклюзивному класі», а також включити у перелік вибіркового компонента курс «Педагогіка партнерства». Також до уваги враховуються результати моніторингу та аудиту ОП, оцінки її успішності та потреби суспільства. Наявна сторінка сайту із запрошенням до обговорення ОП, яка містить проєкт ОП <https://bitly.su/JjoX>. Під час відеоконференції зі студентами підтверджено факт залучення здобувачів ВО до внутрішнього забезпечення якості ОП. Така процедура відбувається і моніториться через анкетування (за словами Дудник К.) спеціальною комісією, у склад якої входять викладачі і студенти, результати оприлюднюються на загальних зборах та розміщуються на сторінках сайту <https://bit.ly/370yzQG>.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Положенням «Про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у МДПУ» передбачено залучення студентів та їх органів самоврядування до процесу формування та реалізації політики забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти <https://bitly.su/V3eY>. Співбесіда із здобувачами і членами самоврядування засвідчує, що побажання здобувачів враховуються в оновленні ОП. Сухомлінова А. (виконуюча обов'язки голови студентської ради) і Дудник К. (екс голова студентської ради) підтвердили факт надання пропозицій на засіданнях Вченої ради. Так було озвучено бажання поглибленого вивчення засобів технічного навчання, запропоновано внести відповідні зміни в ОП. На даний момент студенти вивчають предмет ТЗН спрямування і дуже цим задоволені. Залучення студентства до процедури оцінювання якості ОП також відбувається через онлайн-опитувань. На запит ЕГ було надано результати опитування студентів (blob:<https://office.naqa.gov.ua/455baf92-8760-4de5-837e-6ab3ef83bba6>), які представили факти: реалізували право на вибір навчальних дисциплін 95%; беруться до уваги пропозиції під час перегляду ОП 83,9%; освітнє середовище задовольняє потреби 84,9%; задоволені формами і методами викладання 86,9% тощо. Загалом результати анкетування носять позитивні відгуки. На питання щодо змін в ОП більшість студентів виразили задоволення наявним варіантом. Під час онлайн зустрічей членами самоврядування було підтверджено увагу до рекомендацій з боку керівників ОП, врахування їх під час оновлення ОП, інформованість механізмом залучення стейкхолдерів до перегляду ОП. На запит ЕГ щодо наявності документів, які підтверджують врахування наданих пропозицій від здобувачів, академічної спільноти та роботодавців під час формування та перегляду ОП, було надано протоколи (Протокол засідання кафедри початкової освіти № 17 від 20.05.20; №7 від 9.12.19; №9 від 21.02.20; №12 від 7.03.19) із підтвердженням відповідної інформації (<https://bitly.su/m91bk>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

На зустрічах із роботодавцями встановлено факт налагодженого партнерства між роботодавцями, випускниками та викладачами. Роботодавцями було підтверджено спільне проведення і участь у науково-методичних семінарах, майстер-класах, розширених засіданнях кафедри тощо. Також Яценко О. (директор ЗЗСО №22) повідомив, що неодноразово звертався до кафедри з метою отримання консультативної та практичної допомоги і завжди її отримував. Наголошував на необхідності звертати більш плідну увагу на соціально-психологічну підготовку майбутніх освітян, пояснюючи це власним досвідом роботи з дітьми з особливими потребами. Зауважував, що до його пропозицій і рекомендацій завжди ставляться з повагою та вдячністю. Т. Колесник (директор Центру професійної підготовки вчителів Мелітопольського ММК) підтвердила наявність підписаних договорів і угод про співпрацю, що укладаються через МК. Також підтверджувала факт участі у покращенні ОП. За рекомендацією роботодавця (Грибачова М.І.) до навчального плану 2020-2021 н. р. було включено вибірково ВК-03 «Менеджмент інклюзивної школи»; перенесено ОК-13 «Психологічний розвиток молодших школярів з особливими освітніми потребами» з 3-го семестру на 1-ий семестр, як таку, що є основою базової фахової підготовки перед проходженням виробничої практики. Аналіз відгуків роботодавців (<https://bitly.su/sGaI>; <https://bitly.su/SQt1na3y>;

<https://bitly.su/5IdAm>) також свідчить про актуальність обраного напрямку освіти, схвалення і підтримку структури ОП. Відзначається зв'язок ОП із регіональним компонентом, «який дозволяє випускникам ВО побудувати власну траєкторію професійного розвитку з урахуванням вимог локального ринку праці». У рецензії, наданій рецензентом С.М. Ліпуновичем (завідувач кафедри педагогіки та методик навчання) підкреслює врахування думки здобувачів ВО, локальних організаційних стейкхолдерів та громадських організацій. Також відповідність підкритерію 8.3 підтверджують Протоколи засідання кафедри початкової освіти № 17 від 20.05.20; №7 від 9.12.19; №9 від 21.02.20; №12 від 7.03.19, де наявні пропозиції і затвердженні рішення щодо їх врахування від роботодавців, здобувачів та академічної спільноти (<https://bitly.su/m91bk>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Інформація щодо кар'єрного шляху та працевлаштування випускників відсутня, оскільки підготовка здобувачів вищої освіти за ОП розпочалась в Університеті у 2019 році і перший випуск планується у грудні 2020 року. У самоаналізі зазначено, що кафедрою початкової освіти розробляється низка заходів щодо підтримки зв'язку із випускниками та збирання інформації щодо їх кар'єрного шляху <https://bitly.su/cB2q>. У ЗВО для зміцнення зв'язків між випускниками, здобувачами вищої освіти та НПП створено «Асоціацію випускників МДПУ» (<https://bitly.su/yYS6>); на сторінці МДПУ та кафедри початкової освіти у Facebook (<https://cutt.ly/igaHz3G> , <https://cutt.ly/ogaHh8y>) створено сторінку «Служба працевлаштування МДПУ» з постійно поновлюваним переліком вакансій для працевлаштування. Зустріч з випускниками спеціальності залишила позитивне враження у експертів. Щира і відверта вдячність і шана до рідного університету і факультету свідчать про теплі відносини і тісний зв'язок випускників із університетом. Теліков О. підтвердив, що залучався до проведення форумів, семінарів тощо. Випускники відверті у своїх пропозиціях і рекомендаціях у практичній діяльності, піднімали питання щодо необхідності порозуміння із батьками дітей інклюзивного класу, ретельно вивчати психологію і нозологію; необхідності співпрацювати учителю і асистенту інклюзивного класу.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішнє забезпечення якості реалізації ОП в університеті регламентується Положенням «Про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в МДПУ» (протокол №14 від 02.04.2020 р.) <https://bitly.su/kF9mY>. Комісією Вченої ради МДПУ з експертизи якості ОП і Центром експертизи та моніторингу якості освітнього процесу координуються дії з підготовки, організації, супроводу і проведення освітньої діяльності у сфері вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності (Положення про Комісію Вченої ради МДПУ з експертизи якості ОП (від 20.02.2020 р., протокол №13) <https://bitly.su/Vx6XwMju>; Положення про Центр експертизи та моніторингу якості освітнього процесу МДПУ з експертизи якості освітніх ОП (від 20.02.2020 р., протокол №13) <https://bitly.su/pc70aGs>). Цей структурний підрозділ університету безпосередньо здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності, формує аналітичні дані академічної діяльності для ефективного управління якістю освіти. Під час онлайн-зустрічі гарант ОП Шевченко Ю. підтвердила, що центр координує дії структур, спрямованих на покращення якості. Зазначено, що конкретних недоліків у ОП та ОД виявлено не було. Участь студентства у забезпеченні якості освіти регулюється Положенням про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти (<https://cutt.ly/XgspqAX>). Результати опитування різних груп стейкхолдерів підкреслюють сильні сторони ОП. У коментарях учасники відзначають потужне науково-технічне оздоблення, практико-орієнтоване навчання, розвиток інноватики, заохочення до наукової роботи академічного персоналу і здобувачів. Недоліки ОП групами стейкхолдерів під час співбесіди названі не були. Проте було підтверджено, що ЗВО толерантно відносяться до рекомендацій та побажань і за можливістю вводить в обіг.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної ОП проводиться вперше. Проте під час удосконалення ОП Початкова освіта. Інклюзивна освіта були враховані зауваження та пропозиції з попередньої акредитації ОП (Соціальна робота. Соціальна педагогіка). ЕГ з'ясовано, що в університеті створюється електронна система запису на вибіркові компоненти ОП; на офіційному сайті ЗВО та сторінках відповідних кафедр оприлюднено проекти ОП та їх зміни для громадського обговорення.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ встановлено, що у ЗВО наявна дієва система залучення всіх учасників освітнього процесу до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП на етапах її розробки, затвердження та внесення змін. Це має підтвердження

в низці нормативно-правових документів, зокрема Положення «Про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в МДПУ» <https://bitly.su/kF9mY>, Положення про участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освіти <https://cutt.ly/XgspqAX>. Здобувачі ВО залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості через опитування, постійний зв'язок з гарантом, куратором, викладачами, студентським самоврядуванням. До рецензування ОП залучаються кваліфіковані вітчизняні фахівці відповідної галузі. Внутрішня система забезпечення якості передбачає багаторівневу структуру з відповідними повноваженнями та обов'язками представників структурних підрозділів університету на етапах ініціювання, формування та реалізації ОП, з проведенням поточного моніторингу за участі здобувачів вищої освіти шляхом опитування студентів щодо їх задоволення ОП та її компонентами, якістю надання освітніх послуг. Результати зустрічей зі здобувачами ВО, НПП та гарантом ОП, вивчення документів дозволяє ЕГ стверджувати, що у забезпеченні якості освітньої діяльності за ОП узгоджені різні рівні: контроль за діяльністю здобувача викладачами кафедри, підвищення кваліфікації групи забезпечення ОП, саморозвиток викладачів з метою удосконалення викладання. Тісна співпраця з роботодавцями, можливість створення індивідуальної освітньої траєкторії, вдосконалення педагогічних компетентностей є складовими культури якості академічної спільноти педагогічного факультету.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В університеті налагоджена ефективна комунікація зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням, структурними підрозділами та адміністрацією, наявний дієвий механізм внутрішнього забезпечення якості ОП на етапах її розробки, затвердження та внесення змін й своєчасне реагування на зауваження та пропозиції. Створено сторінку у Facebook «Служба працевлаштування МДПУ імені Богдана Хмельницького» з постійно поновлюваним переліком вакансій для працевлаштування, що є інноваційною практикою із сучасним підходом.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ рекомендує більш активно висвітлювати процес і результати взаємодії з роботодавцями та випускниками ОП на сайті кафедри початкової освіти із зазначенням конкретних пропозицій, побажань і реакцій ЗВО на них.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП та діяльність ЗВО щодо внутрішнього забезпечення якості освіти у цілому відповідають критерію 8. ЗВО дотримується встановлених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП. Наявна дієва система залучення всіх учасників навчально-виховного процесу до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП на етапах її розробки, затвердження та внесення змін. Налагоджена ефективна комунікація зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням, структурними підрозділами та адміністрацією. Здобувачі ВО, роботодавці та інші стейкхолдери залучені до процесу періодичного перегляду ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У процесі роботи ЕГ було з'ясовано, що ЗВО має чіткі, зрозумілі та доступні правила регулювання прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу. Експерти проаналізували різні типи локальних нормативних актів ЗВО та встановили, що вони є легко доступними і реалізуються в практиці їх застосування. Під час онлайн-зустрічей з різними групами стейкхолдерів освітнього процесу було з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілими і чіткими, позитивно сприймаються, послідовно виконуються всіма членами академічної спільноти. На загальноуніверситетському рівні права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовують нормативні та базові документи, розміщені на офіційному сайті ЗВО: <https://cutt.ly/AgaHHfB>. Освітній процес кафедри початкової освіти, зокрема повна інформація, що стосується освітньої програми «Початкова освіта. Інклюзивна освіта» розміщено на платформі <https://cutt.ly/EgaHK31>. Електронна сторінка кафедри початкової освіти

(<https://cutt.ly/wgaHXdI>) висвітлює питання нормативно-правової документації; академічної доброчесності; наукової діяльності; зв'язок зі стейкхолдерами і роботодавцями; опитування щодо якості освітніх програм тощо.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проекти змін ОП оприлюднюються вчасно (<https://bitly.su/fQ9wgAnq>) . На сайті ЗВО є необхідна інформація щодо адреси, на яку можна надсилати зауваження та побажання щодо ОП та її проектів (Пошта: kaf.p099@gmail.com; Facebook: <https://cutt.ly/VgaH1VQ> ; Facebook: <https://bitly.su/j8ZVm>). За словами стейкхолдерів, їхні пропозиції та зауваження беруться до уваги. На сайті університету розміщено два варіанти ОП – редакцій 2019 та 2020 років, які є майже ідентичними (<https://bitly.su/eljW>). План роботи центру моніторингу та експертизи якості освітнього процесу висвітлено на сторінці <https://mdpu.org.ua/plan-roboti/> . У процесі зустрічей із роботодавцями ЕГ підтверджує факт обговорення освітньої програми, отримання рецензій роботодавців, внесення пропозицій. Також під час спілкування зі студентами, академічною спільнотою ЕГ отримала підтвердження, що дійсно було враховано їхні інтереси та побажання при удосконаленні ОП. Зокрема заміна окремих предметів, збільшення кількості годин на практику, введення предметів, які обрали студенти та інші

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Вперше ОП була введена в дію у 2019 році (протокол Вченої ради №12 від 02.04.2019 р.), оновлено в 2020 р. (протокол Вченої ради № 19 від 28.05.2020 р.). Обсяг інформації, що оприлюднюється, є достатній для того, щоб забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою. Інформація на веб-сайті кафедр та факультету є доступною для перегляду (<http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/1kafedra-rochatkovoju-osvity/>). Перелік та анотації вибіркових компонентів (<https://bitly.su/BQkr>), силабуси обов'язкових і вибіркових компонентів (<http://inst.mdpu.org.ua/obov-yazkovi-komponeny/>, <http://inst.mdpu.org.ua/vybirkovy-komponenty/>), орієнтовна тематика дипломних робіт тощо знаходяться у вільному доступі (<https://bitly.su/V56zq>), містять достовірну інформацію в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО забезпечує розміщення на офіційному сайті детальної та достовірної інформації про ОП та переваги і можливості навчання у ЗВО. Привертає увагу зрозумілість і доступність навігації на сайті ЗВО, прозорість усіх структур і забезпечення сучасних тенденцій подання інформації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендуємо відпрацювати механізм надання зауважень, рекомендацій і пропозицій стейкхолдерів щодо вдосконалення освітнього процесу за ОП та їх збереження із урахуванням технологізації і прозорості. ЕГ пропонує ЗВО створити відкриту електронну сторінку, посилання до якої буде розміщено на сторінці кафедри із наданням доступу перегляду і коментування (без редагування) питань, що потребують уточнення, там же модератором можуть відображатись коментарі і реакції до зауважень. Така форма роботи викликає довіру і бажання співпрацювати. Дане зауваження не є недоліком і носить рекомендаційний характер, що не впливає суттєво на якість ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію. Чіткі та зрозумілі правила і процедури регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Інформації, що оприлюднюється, є зрозумілою, відкритою і доступною.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група відзначає злагоджену роботу адміністрації ЗВО, кафедри початкової освіти, гаранта, магістрів, роботодавців, випускників. Усі зустрічі відбувалися вчасно, на запити ЕГ були надані всі документи. Інформація щодо ОП знаходиться у відкритому доступі на сайті кафедри початкової освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Під час відеоконференції щодо огляду матеріально-технічної бази ЕГ могла переконатися, що у ЗВО дотримуються карантинних обмежень: у коридорах наявні дезінфектори, на аудиторія вказана допустима кількість осіб, яка може перебувати у аудиторії, викладачі та здобувачі ВО носять маски. На користь ОП є реалізація науково-дослідної теми «Розробка методології психолого-педагогічного супроводу сімей, які виховують дітей з особливими потребами» (Державний реєстраційний номер 0119U002003) та можливість застосування наукової інфраструктури університету для проведення фундаментальних та прикладних досліджень у галузі початкової та інклюзивної освіти на базі лабораторій університету (Педагогічна лабораторія початкової школи, Центр корекційно-розвивальних технологій, Лабораторія психофізіологічних досліджень). Зауважимо, що вся академічна спільнота, причетна до реалізації освітньої програми, а також зовнішні стейкхолдери працювали як єдина команда, яка свідомо та відповідально ставиться до якості освітнього процесу.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Гергуль Світлана Миколаївна

Члени експертної групи

Мартинчук Олена Валеріївна

Орехова Валентина Володимирівна